

Likabehandlingsplan

mot diskriminering och
kränkande behandling

Läsår 2018-2019

Innehåll

INLEDNING.....	1
Mål.....	1
LAGAR.....	1
Diskrimineringslagen.....	1
Skollagen.....	2
ANSVAR.....	2
Rektor.....	2
Personal.....	2
Elev.....	3
ORGANISATION.....	3
UTVÄRDERING OCH REVIDERING.....	3
DEFINITIONER.....	3
Diskriminering.....	3
Trakasserier.....	3
Kränkning.....	3
ÅTGÄRDER VID DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING.....	4
Förebyggande arbete.....	5
Åtgärder när elev kränker elev.....	6
Åtgärder när personal kränker elev.....	7
GENOMFÖRT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2017/2018.....	7
Enkät riktad till alla elever.....	8
Vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå.....	9
Särskild utbildning för vuxna (särvox).....	9
Utbildning i svenska för invandrare (sfi).....	10
Djupintervjuer.....	10
Vuxenutbildning på grundläggande nivå.....	10
Vuxenutbildning på gymnasial nivå.....	11
Yrkesvuxenutbildning inom vård och omsorg.....	12
Särskild utbildning för vuxna (Särvox).....	13
Utbildning i svenska för invandrare (sfi).....	13
Elevdemokratiträff.....	14
Slutsatser av kartläggningen.....	14
PLANERAT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2018/2019.....	16

Likabehandlingsplanen och eleverna	16
Likabehandlingsplanen och personalen	17
Utbildning personal	17
Kartläggning.....	18

INLEDNING

Varje skola är enligt lag skyldig att upprätta en årlig plan för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever.

I likabehandlingsplanen ska det tydligt framgå vilka åtgärder som vidtas på skolan vid kränkingsärenden mellan elever men också mellan personal och elev. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolan ska årligen genomföra en kartläggning av hur situationen på skolan ser ut när det gäller likabehandling. Upptäcks riskfaktorer när det gäller diskriminering eller kränkningar ska förebyggande arbete kring detta startas. Skolan ska även aktivt delta i det dagliga arbetet för att främja respekten för alla människors lika värde.

Vuxenutbildningen i Härryda kommun är en arbetsplats för såväl elever som personal. Ingen individ ska behöva känna sig kränkt på något sätt eller diskriminerad på grund av kön, etnisk tillhörighet, ålder, religion, annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Mål

- Att Vuxenutbildningen i Härryda är fritt från diskriminering, trakasserier och kränkningar
- Att varje individ skall känna sig trygg, respekterad och uppmärksam i skolan
- Att alla elever och all personal har god kännedom om värdegrundsfrågor och arbetar aktivt efter likabehandlingsplanen

LAGAR

Till stöd för arbetet gäller skollagen (2010:800) och diskrimineringslagen (2008:567). Enligt dessa lagar är skolan skyldig att förebygga, utreda och vidta åtgärder för att stoppa trakasserier och annan kränkande behandling. Förbudet gäller både enstaka och upprepade kränkningar. Dessa åtgärder ska sedan utvärderas. Denna plans syfte är att ge stöd i det arbetet, inte att föreskriva ett exakt handlingsätt.

Diskrimineringslagen

I diskrimineringslagen framgår följande:

Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. (1 kap 1§ Diskrimineringslag 2008:567)

Skollagen

I skollagen framgår följande:

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.
(1 kap 4§ Skollag 2010:800)

Den nya skollagen har skärpt kraven på skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling. Det har tillkommit bestämmelser om anmälningsplikt för rektor, lärare och övrig personal, samt krav på att huvudmannen skyndsamt ska utreda anmälan och i förekommande fall vidta åtgärder:

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).
(6 kap 10§ Skollag 2010:800)

ANSVAR

Rektor

Rektor har det yttersta ansvaret för att diskriminering, trakasserier och kränkande behandling förebyggs och stoppas. Rektor ansvarar för att likabehandlingsplanen följs och att elever och personal är väl informerade och arbetar aktivt efter den. Rektor ansvarar också för att en regelbunden kartläggning genomförs av verksamheten och miljön så att förebyggande arbete kan vidtas när riskfaktorer upptäcks. Rektor håller sig informerad och håller arbetet levande genom att återkommande ställa frågor i enskilda samtal/medarbetarsamtal om de psykosociala förhållandena bland personal och elever.

Personal

All personal på skolan är skyldig att uppmärksamma, ingripa mot och till rektor anmäla alla former av kränkande behandling.

Elev

Eleven bör om det är möjligt själv försöka förhindra kränkningar. Om eleven inte vågar eller kan reagera direkt på trakasserier eller kränkande behandling mot sig själv eller andra ska hen berätta för någon personal på skolan om det inträffade.

ORGANISATION

Varje arbetslag måste hitta former för hur innehållet i planen går igenom med eleverna och implementeras i verksamheten. För vissa kan kursintroduktionen vara ett bra tillfälle, för andra kan planen tas upp inom ramen för en kurs. En förenklad version av planen har också tagits fram.

UTVÄRDERING OCH REVIDERING

Utvärdering och revidering av skolans likabehandlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling sker varje vår under perioden april-juni. Ansvarig är skolledningen.

DEFINITIONER

Diskriminering

De sju diskrimineringsgrunderna är: kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, ålder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck.

Diskriminering är ett övergripande begrepp för när en person eller organisation med makt missgynnar individer eller grupper av individer. Detta skulle exempelvis kunna vara att personal eller skolan som organisation behandlar vissa elever orättvist utifrån diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering kan ske *direkt*, exempelvis genom att en person på grund av ett funktionshinder inte får tillträde till skolan, eller *indirekt*, exempelvis genom att skolan inte tar hänsyn till de särskilda behoven som en funktionshindrad person kan ha för att kunna delta i skolarbetet.

Trakasserier

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kränkning

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker en elevs värdighet. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan utföras av och drabba såväl elever som personal. Kränkande behandling är en subjektiv bedömning. Det är inte handlingen i sig

som avgör om den är kränkande utan om en handling upplevs som kränkande av den som utsätts för den.

Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller som vid mobbning vara systematiska och återkommande. Kränkning är ett uttryck för makt och förtryck.

Kränkningar kan vara:

- Fysiska (t ex knuffar och slag)
- Verbala (t ex ovänligt bemötande, hånfulla skratt, gliringar, nedlåtande attityd, hot eller bli kallad för olika saker)
- Icke verbala (t ex suckar, blickar, miner)
- Psykosociala (t ex osynliggörande, utfrysning, ryktesspridning)
- Text och bildburna (t ex klotter, brev, e-post, sms, mms, sociala medier)
- Medvetna skador på personliga tillhörigheter

ÅTGÄRDER VID DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Var och en på skolan är skyldig att uppmärksamma, ingripa mot och till rektor anmäla alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Skolans utrednings- och åtgärdsskyldighet startar omedelbart när någon personal fått kännedom om att en elev känt sig kränkt.

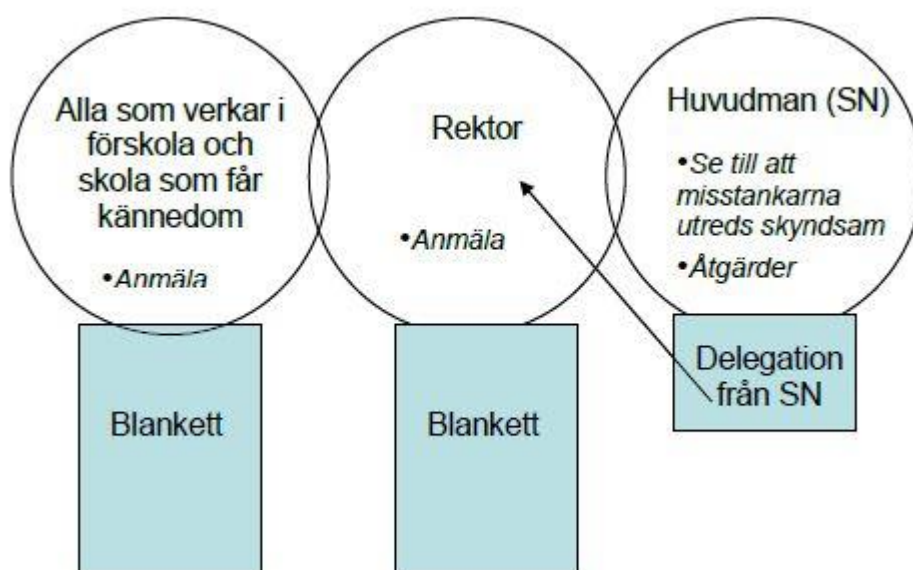
Om en elev uppmärksammar kränkningar bör den informera lärare, annan personal eller rektor. I ett akut skede bör elev tillkalla personal som kan hjälpa till att avvärja kränkningen.

Det ska alltid övervägas om anmälan till annan myndighet ska göras. Det kan handla om en anmälan till polis, socialtjänst eller arbetsmiljöverk.

Följande rutiner (1-10) ska följas när det gäller alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling inom Vuxenutbildningen i Härryda.

1. Den personal som får vetskap om att en elev utsatts för diskriminering, kränkning eller trakasserier ska omedelbart anmäla detta till, för eleven ansvarig, rektor. Om händelsen är akut ska rektor personligen kontaktas omedelbart. Om elevansvarig rektor inte går att nå, ska annan rektor kontaktas.
2. Blankett för anmälan till rektor ska användas. Den finns på Ida under Blanketter - UTK.
3. När rektor fått en anmälan ansvarar rektor för att anmäla händelsen till huvudman (Sociala myndighetsnämnden) via registrator. Detta görs på blankett som finns på Ida.
4. Registrator meddelar Sociala myndighetsnämnden och verksamhetschef.

5. Huvudmannen ser till att en utredning påbörjas skyndsamt.
6. Utredningen kan genomföras av rektor eller av annan personal tillsammans med rektor (se delegationsordningen för Sociala myndighetsnämnden).
7. Om den som kränkt en elev är personal, är det aktuell personals närmaste chef som ansvarar för att höra denne om händelsen.
8. Rektor ansvarar för att löpande underrätta huvudmannen.
9. Skäliga åtgärder sätts in efter beslut av rektor.
10. Åtgärderna dokumenteras och följs upp.

Förebyggande arbete

Orsaken till att kränkningar sker ligger inte hos den som kränks utan hos den som kränker. Därför måste fokus i det förebyggande arbetet flyttas *från* den som blir utsatt *till* den som utsätter.

Det är också viktigt att i det förebyggande arbetet tänka på att det inte bara är elever emellan som kränkningar kan förekomma. Det kan även hända att personal kränker elever, liksom att elever kränker personal¹.

Det förebyggande arbetet består både av teori, såsom undervisning om individens rättigheter och skyldigheter, och praktik, såsom upprätthållande av en arbetsmiljö präglad av välvilja, tolerans, öppenhet och ansvar. Personalen skall levandegöra skolans värdegrund på olika sätt.

Att utveckla tolerans för andras olikhet förutsätter exempelvis att man lär känna den som är olik en själv. I klartext kan det betyda att läraren själv organiserar

¹ Kränkningar riktade mot personal av elever berörs dock inte i denna plan eftersom lagen gäller barn och elever. Kränkningar mot personalen regleras i AFS 2015:4 om systematiskt arbetsmiljöarbete.

klassrumsarbetet och inte överlåter åt eleverna att välja vem de skall samarbeta med eller sitta bredvid.

Utfrysning börjar med att man slutar att kommunicera med en viss person. Det förebyggande arbetet går då ut på att se till så att öppenhet råder och att hjälpa eleverna att prata om meningsskiljaktigheter eller andra problem som kan påverka relationerna i gruppen.

Lärarna håller sig informerade om den psykosociala miljön genom att kontinuerligt ställa frågor om den i enskilda samtal med eleverna. Detta gäller i den mån det är möjligt med tanke på elever som läser i olika distansformer.

Läraren tar upp diskriminering till diskussion med utgångspunkt i de sju diskrimineringsgrunderna och diskussionen kopplas till förhållandena i skolan, exempelvis till rutiner som tillämpas eller material som används i undervisningen, i klassrummet och i skolans verksamhet som helhet.

Åtgärder när elev kränker elev

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling av annan elev är skyldig att anmäla detta till ansvarig rektor. All personal ska ingripa mot alla typer av kränkningar.

Enstaka kränkningar kan vara olyckshändelser, men ska enligt lagen påtalas. Den som systematiskt kränker en annan (mobbar) är en resursstark person med vilket menas att han eller hon har makt i någon form över sitt offer, såsom överlägsenhet och/eller verbal förmåga. För att mobbaren ska kunna fortsätta kränkningarna av sitt offer krävs också att omgivningen stödjer beteendet genom passivitet eller uppmuntran. Det kan bero på att de inte förstår vad som sker eller att de inte vågar eller vill ta den utsatta personen i försvar. Det är därför som ansvaret är personalens.

När elever kränker i klassrummet tar läraren i ord omgående avstånd från kränkningen. Den som ska ingripa mot kränkningar rekommenderas att använda så kallade jag-budskap. Det minimerar risken för att man skall råka kränka själv när man uttalar sig. Den som tillrättavisas känner sig ofta generad över att behöva bli tillrättavisd och kan ibland tycka sig ha blivit kränkt. Det är emellertid *inte* att kränka när man direkt till en person uttalar sig om vad han eller hon *gör* och beskriver hur detta påverkar en själv.

Exempel: - X, jag ser att du skrattar när Y läser och eftersom jag tycker att det är sårande när någon skrattar på det viset vill jag att du låter bli.

När man använder jag-budskap för att protestera mot en kränkning utgår man från sig själv: man inleder med ordet ”Jag” varefter man beskriver vad *man själv* ser och hör samt talar om vad man känner, tycker och vill med anledning av det man har bevittnat. För att inte förvärpa kränkningen är det viktigt att ingripandet sker med tydlighet och auktoritet och utan att man blandar in den som kränkningen har riktat sig till.

En kränkning som sker inför publik skall påtalas inför samma publik. I annat fall finns risken att åskådarna tror att kränkningen sanktioneras av personalen. Ingripanden har även pedagogisk effekt genom att de inspirerar och stödjer andra till att reagera mot kränkningar och skapar en press på den respektlöse att uppföra sig bättre.

När det uppstår en konflikt är lärarens roll att underlätta resultatet i konfliktarbetet, inte att framlägga en klar lösning. Skicklig konflikthantering innebär att man lär av det som inträffat och vidtar åtgärder för att lösa de underliggande problemen som gjorde konflikten möjlig. Lösningar skapas genom förståelse av de fundament som är involverade i konflikten för båda parter.

Om en elev informerar läraren om att hen blivit utsatt för kränkande behandling från en annan elev/elever tar läraren snarast upp problemet med den som kränker i ett enskilt samtal. Av samtalet ska framgå att kränkningarna omedelbart måste upphöra och att läraren kommer att kontrollera att så sker genom att fråga om det i enskilda samtal.

Vid alla kränkningar ska personalen dokumentera och informera ansvarig rektor. Rektor anmäler till huvudmannen och en utredning om de uppgivna kränkningarna genomförs skyndsamt och eventuella åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Åtgärder när personal kränker elev

Så snart någon får kännedom om att personal kränker elev informeras ansvarig rektor. Rektor ansvarar för att dokumentation sker i ärendet och att ärendet anmäls till huvudmannen. En utredning om de uppgivna kränkningarna genomförs skyndsamt. Rektor kontaktar snarast eleven för ett samtal. Rektor kontaktar snarast berörd personal för ett samtal. Rektor håller kontinuerlig kontakt med utsatt elev och personal tills utvärdering visar att kränkningar upphört.

GENOMFÖRT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2017/2018

Det åligger varje arbetslag att hitta former för hur likabehandlingsplanen och arbetet mot diskriminering och kränkande behandling ska ske. Skolan understödjer en elevkår som bygger på ideellt engagemang. Aktivitetsnivån varierar därmed mellan terminerna även om skolan försöker lyfta fram Elevkårens arbete som viktigt och arbetar för att engagera nya elever vid exempelvis nystarter. Under läsåret 2014/2015 fanns inte intresset bland de studerande att fortsätta Elevkårens arbete varför verksamheten avvecklades under våren 2015. Till stor glädje anmälde tre elever i den gymnasiala verksamheten intresse för att åter starta en elevkår under våren 2018 varför denna nu återuppstått. Skolledningen har efter bästa förmåga försökt stötta Elevkåren i detta och hoppas självfallet att verksamheten åter ska komma igång. Elevkåren har visat många goda förslag och initiativ för att sprida sin verksamhet och vi hoppas i skrivande stund att Elevkåren åter ska kunna fungera som den länk mellan elever och Skolledning som den tidigare gjort. Den förenklade versionen av

likabehandlingsplanen som har tagits fram av sfi-lärlärlaget för att öka förståelsen hos elever som upplevt den fulla versionen som svår att förstå har varit flitigt i bruk och vid ett tillfälle under hösten även kunnat fungera praktiskt som ett verktyg för att avstyra ett uppblussande diskrimineringsärende. Vi har även behållit den förkortade versionen av Likabehandlingsplanen då den visat sig vara efterfrågad i vissa kurser och utbildningar. Samtliga versioner ligger lättåtkomligt för eleverna på vår lärplattform Fronter samt på hemsidan. Lärarna uppmanas också att arbeta aktivt med likabehandlingsplanen i undervisningen.

Under vårterminen hade vi ett fortbildningstillfälle för alla lärare om att undervisa i en mångkulturell kontext med elever med olika bakgrund och olika sätt att se på världen. Tillfället varvade föreläsning med workshops och var mycket uppskattat. Som en del av vårt arbete med likabehandling utifrån könsöverskridande identitet erbjöds också en föreläsning med Saga Lund under våren. Även denna föreläsning var mycket välbesökt. Frågor om arbetsmiljö tas dessutom alltid upp på verksamhetsrådet och på arbetsplatskonferenser.

Inom utbildning i svenska för invandrare (sfi) är frågor kring religion och religionsutövning ständigt aktuella, på samma sätt som diskussionen kring likabehandling är en naturlig del av Särskild utbildning för vuxna (Särvux).

Som nämnts ovan har varje lärare ett ansvar för att implementera likabehandlingsplanen i sina respektive kurser. Detta sker på lite olika sätt utifrån ämnets karaktär men värt att nämna kan vara kursen i Pedagogiskt ledarskap där läraren varje termin under de senaste åren givit eleverna i läxa att läsa in sig på likabehandlingsplanen och sedan utsätta rektor för "läxförhör" där rektor dels får bekänna färg och visa att hen har planen aktuell, dels föra en diskussion runt planen och dess innehåll och vad de syftar till.

Enkät riktad till alla elever

Skolan ska årligen genomföra en kartläggning av hur situationen ser ut gällande diskriminering och likabehandling. Kartläggningen sker genom enkät som riktas till eleverna på Vuxenutbildningen i Härryda. Enkäten omarbetades under läsåret 2015/2016 och användes för första gången i sin nya form våren 2016. Omarbetningen skedde då vi upplevde att den gamla enkäten var alltför omfattande, samt att vissa frågor inte var tillräckligt tydligt ställda för att vi skulle få användbara svar. Den nya enkäten genomfördes för tredje gången under maj månad 2018. I enkäten finns frågor om likabehandlingsplanen och dess innehåll. Svaren består av en blandning mellan ja- och nejfrågor, graderade svarsalternativ och fritextfält. Under läsåret koncentrerade vi enkäten till elever på grundläggande och gymnasial nivå, inklusive yrkesvux, då vi ansåg att djupintervjuer var ett lämpligare verktyg för att få information från elever på utbildning i svenska för invandrare samt särvux.

Vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå

Elever på grundläggande och gymnasial nivå, inklusive yrkesvux, fick enkäten via mail (förra årets siffra, där så är tillämpligt, inom parentes). 230 (275) elever fick enkäten och 122 (137) elever besvarade enkäten. Andelen som svarade var 53 (51) procent av eleverna. Detta får anses vara godtagbart, då vi vet av tidigare erfarenhet att det är svårt att få en högre svarsfrekvens, trots flertalet påminnelser.

73 (60) procent kände till att det finns en likabehandlingsplan vilket är en klar förbättring från tidigare år. Arbetet med detta har alltså lönat sig. Även om det är en bit kvar till det önskade utfallet att alla känner till planen är vi ändå en god bit på väg och ökande. Den tidigare frågan om eleven kände till innehållet i likabehandlingsplanen har utgått i den nya enkäten då vi anser att vi fått ett korrektare svar via djupintervjuerna tidigare år. Endast cirka en tredjedel säger sig känna till innehållet, men då vi ställer specifika frågor visar det sig att eleverna vet vad de ska göra om någon exempelvis blir illa behandlad.

Den tidigare frågan om vad eleverna tycker om stämningen mellan eleverna respektive mellan lärare och elev har i den nya enkäten bytts ut mot "Hur upplever du bemötandet från de andra eleverna i dina kurser?" respektive "Hur upplever du dina lärares bemötande?". Resultatet hamnade här snarlikt förra årets med ett medel på 3,5 (3,5) på bemötandet från andra elever och 3,4 (3,5) på frågan om bemötande från lärarna, på en skala mellan 1- 4 (dålig, mindre bra, bra, mycket bra).

På frågan "Har du någon gång känt dig illa behandlad/mobbad?" svarade 93 (93) procent nej och sju (sju) procent ja. De som svarat ja (åtta (nio) elever) fick även besvara även en följdfråga om vem som betedde sig illa/mobbade. Två (fyra) svarade att det var en annan elev, fem (fem) att det var en lärare och en (ingen) att det var annan personal. Även om en klar majoritet av eleverna aldrig har känt sig illa behandlade eller mobbade har antalet som uppger att de blivit det ökat sedan förra året det är hela åtta stycken som svarat ja på frågan. Detta är något som måste tas på allvar och arbetas vidare med.

De elever som känt sig illa behandlade/mobbade, eller som känt till att någon annan elev blivit det, fick också möjlighet att berätta vad som hände i ett fritextfält. Här är det sex (fyra) elever som lämnat kommentarer, varav två gäller händelser då en lärare behandlat en elev illa, två då andra elever varit inblandade och två som inte går att klassificera. En elev berättar om att hen känt sig förnedrad av läraren, en att elaka kommentarer lämnats på ett skämtsamt sätt men som tagits illa vid, en annan att hatet från ens hemland flyttat med in i klassrummet samt någon att eleverna inte hälsar när man kommer in i klassrummet.

Två (tre) elever har kontaktat någon annan då de känt sig illa behandlade. Av dessa har båda (en) kontaktat lärare i kursen.

Särskild utbildning för vuxna (särsvux)

Ingen enkät genomfördes särsvux under läsåret 2017/2018. Istället användes djupintervjuer samt en riktad gemensam utvärdering som verktyg att nå eleverna.

Utbildning i svenska för invandrare (sfi)

Ingen enkät genomfördes på utbildning i svenska för invandrare under läsåret 2017/2018. Istället användes djupintervjuer som verktyg att nå eleverna.

Djupintervjuer

Djupintervjuer gjordes med skolformerna sfi, särvtux, grundläggande vuxenutbildning, omvårdnadsutbildningen och gymnasial vuxenutbildning. Skolledningen tog slumpmässigt fram ett antal personer att delta och sedan togs kontakt antingen via telefon eller via undervisande lärare för att förklara syfte och målsättning. De flesta av de utplockade gick med på att delta (frivilligt) men det var några som aldrig dök upp vid det aktuella intervjutillfället.

Samtliga intervjuer ägde rum vid ett gruppbord och rektor och verksamhetschef deltog från skolledningen.

Ett särskilt intervjuunderlag som tagits fram tidigare år användes, då vi på det sättet vill kunna se om svaren varierar då frågorna är lika. Detta underlag planeras att användas även framöver.

Vuxenutbildning på grundläggande nivå

Djupintervjun hölls med två elever på grundläggande nivå. Båda eleverna var i stort sett nöjda med skolan och sina kontakter med expedition och studie- och yrkesvägledare även om den sistnämnda kunde upplevas som lite sur. Hade dock hittat ett sätt att prata med denne. Ingen av eleverna hade varit i kontakt med skolledningen tidigare.

Eleverna upplever att studietakten varit något hög i en av kurserna men att de talat med läraren och att denne anpassat sig efter elevernas önskemål. I två av kurserna upplever de att man får sköta sig mycket själv vilket kan göra att de känner sig osäkra. I den ena av kurserna är läraren inte heller särskilt tillgänglig, men kommer då de ropar. En annan kurs uppskattas mycket.

Eleverna tycker inte att de haft så stort inflytande över hur kurserna planerats men säger också att det nog inte handlar så mycket om lärarna utan mer om att de tycker det är okej som det är. Någon gång har någon elev försökt få extra hjälp av läraren men har inte känt att läraren riktigt lyssnat. De har inte försökt påverka så mycket i kurserna men ibland känt sig ensamma då det varit mycket eget arbete.

Båda eleverna kände till att det fanns en likabehandlingsplan då den gått igenom i flera av kurserna. De kände också båda till innehållet i denna.

Vad gäller stämningen mellan eleverna upplevde man en god trivsel och att man har roligt tillsammans. Stämningen mellan lärare och elever upplevdes som

jättebra. Man upplevde ett gott klimat på skolan och att man längtar efter att få komma dit. Alla hälsar på en och man känner sig trygg i klassen. Man delar telefonnummer med varandra för att hjälpas åt.

Ingen kände till att någon blivit utsatt för kränkande behandling utan i stället att man försöker stötta varandra och hjälpa med privata problem. Det finns önskemål om en kurator.

Eleverna hade inte funderat över om de hade något särskilt inflytande på skolan men tyckte att man kunde prata med läraren om det var något. För att förbättra elevernas inflytande kunde skolledningen gå runt i klasserna i början av terminen och svara på frågor när man kommit igång med studierna. Man ville ha mer grammatik och dessutom skriva mer. Man vill också ha fler undervisningstimmar.

Att en ny elevkår var på gång upplevdes som positivt, då man kan prata med dem och påverka mera.

Vuxenutbildning på gymnasial nivå

Till djupintervjun på gymnasial nivå var sex (fyra) elever inbjudna varav alla kom. Alla hade varit i kontakt med expeditionen och det hade fungerat bra för samtliga. Kontakterna med syv hade däremot svajat då man fått olika information från olika håll och någon fått felaktiga uppgifter rörande sina studier. Man önskade också en större tydlighet vad gäller orienteringskurserna och vad som gäller för dem. En elev hade varit i kontakt med skolledningen gällande elevkåren och en elev gällande sommarkurser. Båda hade fått ett gott bemötande.

Man upplever att det var mycket att göra i vissa kurser. Man upplever också att det är olika i Fronter och att detta är besvärligt. Den gamla mallen var tydligare då det var enklare att hitta återkopplingen i den gamla strukturen. Vissa lärare använder inte återkopplingen i Fronter och någon lärare använder inte Fronter alls (?). Man vill ha mera av helheten i Fronter och tycker att det bör användas av alla lärare. Så länge allt sköts på Fronter är det bra.

Inflytandet över hur kurserna planerats har varit väldigt stort. Varje gång planeringen är uppdaterad blir eleverna tillfrågade. Vissa menar att de inte behövt ändra så mycket och att lärarna är lyhörda. Vissa kurser har gått väldigt fort och där har man inte upplevt att läraren varit lyhörd för elevernas behov. Har då varit lätt att känna sig dum. Ibland kan det också komma ut fel hos läraren. Man hinner inte lära sig för att det går för snabbt. Några elever har pratat med en annan lärare istället.

Några av eleverna känner till att det finns en likabehandlingsplan och några gör det inte. Någon elev menar att det ju alltid finns det på alla skolor. Man känner dock till innehållet i planen, att man ska ha respekt och alla ska vara snälla. Någon av lärarna lyfts i jämförelse med de andra. Man upplever att någon blir favoriserad i gruppen.

Hela jargongen mellan eleverna är respektfull. Alla säger hej och är trevliga. Man märker att alla är vuxna och vet varför de är här, för att lära sig. Ingen känner till att någon har utsatts för kränkande behandling.

Eleverna upplever att de har inflytande på skolan i den mån det behövs. Man tycker dock att kursutbudet är litet och att det är tråkigt att kurser ibland inte startar på grund av för få deltagare. Samt att man ibland måste ta bort en kurs för att den krockar.

Alla vet att en elevkår ska starta. Man tipsar om uppsamlingstillfällen för tenta även dagtid ibland för de som har svårt att komma hemifrån på kvällen. De som läser på Miroi är mycket missnöjda. Det har varit långa svarstider och dålig information inför prov. Det har dessutom varit svårt att få kontakt med lärarna. Även en kurs här med en tillfällig lärare fick kritik då läraren hade dålig koll vid prov och en elev fick provet att ta med hem och öva. Långa lektioner fungerar inte. I språk är det bättre med två lektioner i veckan.

Yrkesvuxenutbildning inom vård och omsorg

Djupintervju hölls med tre elever på gymnasienivå. De hade samtliga varit i kontakt med expeditionen i början av utbildningen och upplevde att det fungerade bra. De hade också upplevt att kontakten med syv fungerade bra, att de hade satt sig in i frågorna och hjälpt till. Ingen hade varit i kontakt med skolledningen men alla visste vilka vi är och var vi sitter.

Eleverna upplever att lärarna har fångat in dem bra. Det blev lite hektiskt då en av lärarna slutade i mitten av terminen men de tyckte att lärarna hade löst det jättebra.

De upplever att de har kunnat ändra mycket i hur kurserna planeras och att de fått vara med och besluta om när prov och dylikt ska göras. Ibland har lärarna inte kunnat ändra efter önskemål men då har de kommunicerat detta till eleverna. De tyckte också att framför allt en lärare varit duktig på att ändra arbetssättet i kurserna utifrån elevernas behov, till exempel om man ville göra en muntlig komplettering.

Samtliga tre kände till att det finns en likabehandlingsplan och de kände dessutom till innehållet.

Stämningen mellan eleverna upplevdes som god. Från början var det mycket grupperingar och dessa kvarstår till viss del, men just nu upplever de att alla är mer tillsammans vilket är en skön känsla. Även stämningen mellan lärare och elever upplevdes som väldigt bra och man kände att man kunde vara avslappnad.

Vad gäller klimatet på skolan hade man lite synpunkter. Det är många elever på skolan och högljutt på lunchen. Det är smutsigt i köket och i mikrovågsugnarna. Dessutom blir de som sitter närmast fönstren i klassrummen störda i sin koncentration när någon går förbi. Ingen kände dock till att någon utsatts för kränkande behandling.

Man hade något slags hum om att eleverna hade ett visst inflytande på skolan. På frågan hur denna skulle kunna förbättras svarade alla tre att de inte tänkt så mycket på detta och att man inte tidigare fått frågan. En idé skulle kunna vara en förslagslåda utanför expeditionen. Alla visste dock att det ska startas en elevkår.

Övriga tankar är att utbildningen varit lite styrd till Akutsjukvård då ingen riktigt vet hur det blir med Psykiatrin. Det känns jobbigt att inte veta hur det blir. Man anser att det behövs fler datorer och att datorerna ska kunna låsas så att det inte går att byta språk på dem. Två av tre av eleverna hade haft kontakt med specialpedagog och exempelvis fått hjälp med hur man gör en presentation. Någon ville ha hjälp med inläsningstjänst.

Särskild utbildning för vuxna (Särvux)

Djupintervjun hölls med fyra elever som studerar matematik på olika nivåer. Ingen hade varit i direkt kontakt med expeditionen utan allt sådant har gått via läraren vilket har fungerat bra. De har ännu inte varit i kontakt med syv men det är inplanerat. Någon elev tyckte att syv lät som någon hon gärna ville prata med.

Man tycker att det är bra i skolan och att man kan prata med läraren om hur kurserna planeras och ibland lyssnar läraren och ibland inte. Ibland får man vara med och bestämma litegrann. Någon elev kan bli ledsen då hen vill bestämma mycket själv.

Det är lite oklart om eleverna känner till att det finns en likabehandlingsplan men alla känner till att man måste vara snälla mot varandra. Om någon skulle vara dum säger man till läraren. Om läraren skulle vara dum säger man till skolledningen. Men det har inte behövts. Man säger i så fall till direkt till läraren. Alla är snälla i skolan.

Stämningen mellan eleverna är bra och man gillar varandra. Stämningen mellan lärare och elever beskrivs som ibland bra och ibland mindre bra. De flesta tycker dock att det bara är bra.

Eleverna känner sig trygga i skolan. Många bär med sig erfarenheter av mobbning från när de var små men här på vuxenutbildningen är det bra. Alla är snälla. Och om behovet finns så vet alla var vi i skolledningen sitter.

Man tycker inte att elevernas inflytande behöver förändras utan att det är bra som det är. Däremot har man önskemål om att schemaläggas mer på Längenäsvägen och skolledningen tittar på detta.

Utbildning i svenska för invandrare (sfi)

Djupintervjun hölls med sex elever, varav samtliga befinner sig på de högre nivåerna av sfi. Alla hade fått veta via Arbetsförmedlingen att de skulle läsa sfi och upplevde inte att det var några problem att boka in sig på inskrivningssamtal.

Studiehallen upplevdes som jättetråkig och alla ville hellre ha fler lektioner än studiehall. Lektionerna är bättre då man är mer fokuserad då. Språkcafé är jättebra då man får träna på att prata.

En elev av de sex har haft praktik under året. Det var väldigt bra då man fick prata mycket svenska. Några ville hellre ha mer undervisning än praktik då de tyckte det var viktigt att lära sig språket först.

Allt är bra med lokalerna och schemat fungerar bra.

Vad gäller inflytande så har det gått bra att prata med lärarna för att de ska ändra saker ibland. Man kan fråga om personliga saker som att man själv kanske vill läsa en bok.

Stämningen mellan eleverna är bra då alla är snälla mot varandra. Stämningen mellan elever och lärare är också bra och alla lärarna är bra. Alla är nöjda med sfi-undervisningen.

Samtliga elever vet vad likabehandlingsplanen innehåller.

Vad gäller tankar på vad som kan bli bättre är det främsta förslaget att det ska vara undervisning även på eftermiddagarna i stället för studiehall. Det vore bra om lärarna rättar eleverna mer och att det är mer tala i studiehallen. Man vill ha fler lärare och mer lektioner. Eleverna önskar också fler datorer och fler aktiviteter som exempelvis någon utflykt.

Elevdemokratiträff

Den elevdemokratiska träffen har under de senare åren skett vid ett tillfälle under våren och var till en början att betrakta som en ersättning för den då avsomnade elevkårens roll som länk mellan elever och skolledning. Vi har kunnat se att elevdemokratiträffen haft en något begränsad betydelse då de elever som varit där främst kommit för att de varit "ditkommenderade" och storgruppsformen kanske haft en hämmande inverkan på den enskilde så att det inte alltid framkommit förslag till förbättringar eller ens synpunkter på skolan. När vi nu åter har en Elevkår utgår vi från att det samarbete mellan Skolledning och Elevkår som tidigare fanns kommer att återupptas och därigenom kommer Elevdemokratiträffen att bli överflödigt. Samtidigt har vi med oss att djupintervjuer kombinerat med enkäter kanske är det främsta redskapet för att nå elevernas tankar och idéer.

Slutsatser av kartläggningen

Detta är sjätte året som vi gör en grundligare kartläggning genom enkät vad gäller förhållandena i vår verksamhet och tredje gången med den omarbetade enkäten. Det är också femte året vi genomför djupintervjuer utifrån enkäterna och enkätsvaren. Eleverna är fortsatt till största delen nöjda med skolan och undervisningen och stämningen mellan elever på skolan samt mellan lärare och elever är fortsatt god. Denna bild framkommer såväl i enkäten som vid djupintervjuer. Det är skolledningens ansvar att agera

Svarsfrekvensen på enkäterna för vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå var något högre än föregående år och är fortfarande väsentligt högre än innan vi reviderade enkäten. Svaren inkom också relativt snabbt. Det var lika stor uppslutning på djupintervjuerna inom samtliga skolformer utom gymnasial vuxenutbildning.

Djupintervjuerna fick även detta år ersätta enkäterna inom skolformerna särskild utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare då dessa enkäter tidigare inte gett entydiga svar och upplevts som svåra av de studerande. Vi upplever att den nya enkäten är enklare att svara på då den inte är lika omfattande. De svar vi har fått har varit mer relevanta och vi har en ganska omfattande svarsfrekvens trots att inte lika många påminnelser gått ut till eleverna.

Nytt för i år är att vi har flera elever som parallellt med sina sfi-studier även läser kurser på grundläggande nivå vilket innebär att även de får denna enkät. Vi har i vissa svar anat att frågorna upplevs som svåra och att svaren inte riktigt går ihop men vi har ändå valt att behålla dessa enkäter som en del av undersökningen då det skulle vara omöjligt att på ett säkert sätt kunna avgöra vilka svar som är relevanta.

Av svaren i studerandeenkäten kan man se att cirka 73 procent av eleverna på grundläggande och gymnasial nivå känner till att det finns en likabehandlingsplan. Detta är mycket glädjande då det är en kraftig ökning från föregående år och vi haft ett väldigt fokus på att föra ut Likabehandlingsplanen till eleverna. Och även om vissa elever vid en första fråga inte säger sig känna till innehållet i likabehandlingsplanen framkommer det ändå under djupintervjuerna att i stort sett samtliga elever visste vad innehållet i planen består i och vilka konkreta åtgärder man ska tillgå som elev. En tanke är att man kanske inte alltid kopplar ihop innehållet med själva planen. Här är djupintervjuerna ett bra redskap att se vilken kunskap som ändå finns runt dessa frågor.

Samtliga anställda på skolan måste under läsåret 2018/2019 fortsätta att gå igenom innehållet tillsammans med eleverna. Sfi-lärlärolaget har tagit fram en förkortad och förenklad version av planen som kan användas på ett lättare sätt i undervisningen. Likabehandlingsplanen finns också tillgänglig på vår lärplattform Fronter och på hemsidan. Under uppstarten hösten 2018 tar vi åter ett grepp runt likabehandlingsplanen och hur den kan implementeras i samtliga verksamheter.

Stämningen mellan elever och mellan elever och lärare är till största delen mycket bra eller bra i alla fyra skolformer. Detta är ett resultat vi kan vara stolta över.

En klar majoritet av eleverna har aldrig blivit illa behandlade eller mobbade, det tyder på att vi lyckats väl med värdegrundsarbetet. Trots det är det 7 (7) procent av eleverna som någon gång blivit det. Omräknat till antal elever rör det sig om sammanlagt åtta (nio) elever på skolan. Det handlar om kränkningar från andra elever och från lärare. Det är ledsamt att någon enda elev ska känna sig kränkt i skolan och vi ser att siffrorna inte sjunkit från föregående år. Anledningen är inte helt klar då vi fått vissa indikationer på vad som ligger till grund för detta men inte blivit direkt kontaktade. I något fall kan man ana en språkförbistring runt

frågan men i övrigt är det tydliga upplevda kränkningar. Det är alltså mycket viktigt att vi fortsätter värdegrundsarbetet även kommande läsår.

Under den vidare implementeringen av likabehandlingsplanen kommer extra vikt läggas vid kränkande behandling. De elever som upplever sig drabbade har inte alltid kontaktat skolledningen eller någon lärare och detta måste bli bättre. Frågan kommer att lyftas till samtlig personal på uppstartsdagarna hösten 2018. Kanske kan Elevkåren även här vara en hjälp. Det kanske kan kännas lättare att prata med andra studenter än med lärare/skolledning.

Att personal kränker elever är extra allvarligt då elever befinner sig i en beroendeställning till personalen. Vi har alltså inte nått våra mål:

- Att Vuxenutbildningen i Härryda är fritt från kränkningar och diskriminering
- Att varje individ skall känna sig trygg, respekterad och uppmärksam i skolan
- Att alla elever och all personal har god kännedom om värdegrundsfrågor och arbetar aktivt efter likabehandlingsplanen

PLANERAT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2018/2019

Likabehandlingsplanen och eleverna

Skolledningen har ett särskilt ansvar för att implementera likabehandlingsplanen i verksamheten. Eftersom kartläggningen visar att många elever inte tror sig känna till innehållet i likabehandlingsplanen kommer samtliga lärare att fortsätta uppmanas att fortsätta låta likabehandlingsplanen få en naturlig del i undervisningen med målet att samtliga elever ska känna till både att den finns och vad den innehåller.

Det är glädjande att Elevkåren återuppstått under våren och att den verkar livskraftig även i skrivande stund. Eleverna bidrar med nya perspektiv till skolan. Det ordinarie elevkårsarbetet är också i högsta grad förebyggande, medlemmarna är ofta tillgängliga och tidigare under åren har många elever besökt elevkåren. Genom detta har skolan fått fortlöpande information om vad som fungerar bra eller mindre bra i verksamheten. Tanken är att Elevkåren ska träffa skolledningen några gånger per termin. Dessa möten kan fungera som tillfällen att fånga upp eventuella problem rörande värdegrundsfrågor.

Lärarträffar med skolledning i varje skolform genomförs löpande under året. För de elever någon lärare oroar sig för/elever med hög frånvaro utses en person som tar kontakt med eleven för att förbygga avhopp och få stöd i sina studier. Ett mål är att ingen elev ska känna sig bortglömd. Arbetet kommer att intensifieras under hösten 2018.

Likabehandlingsplanen och personalen

Under uppstarten hösten 2018 kommer återigen en genomgång av likabehandlingsplanen att genomföras. Frågorna som särskilt kommer lyftas är:

1. Hur ska likabehandlingsplanen implementeras i alla verksamheter och informationen nå alla elever?
2. Hur ska vi arbeta vidare med kränkande särbehandling?
3. Hur får vi elever som upplever kränkande särbehandling att kontakta lärare eller skolledning?
4. Vad gör vi för att få tillbaka elever i studier efter lång frånvaro/inaktivitet?

I och med studerandeenkäten våren 2019 kan vi följa upp det arbete som planeras under hösten och se om resultatet har förbättras.

Utbildning personal

Eftersom kartläggningen läsåret 2017-2018 visar att det finns vissa problem med kränkningar, både mellan elever och mellan personal och elever, krävs aktiva åtgärder för att förebygga förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. När personal kränker elever är det extra allvarligt eftersom elever befinner sig i en beroendeställning gentemot personalen. Detta har lyfts med berörd personal men diskussionerna fortgår i hela personalgruppen runt hur man bemöter elever för att minska upplevelsen av kränkning. Vi har under föregående två läsår satsat hårt på fortbildning inom just värdegrundsarbete och har därför andra området som ska belysas under det kommande läsårets fortbildningar men diskussionen lyfts vid varje uppstart samt ofta spontant under året.

Under våren hade vi två fortbildningstillfällen utifrån vårt värdegrundsarbete, en som behandlade könsöverskridande identitet och en som handlade om att navigera i en mångkulturell verksamhet. Båda dessa tillfällen var uppskattade. Vi har också under hösten haft ett längre fortbildningspass med fördjupning inom området lässtrategier för elever som av olika anledningar har svårigheter med att tillgodogöra sig en text.

Under hösten 2018 - våren 2019 var en fortbildning via Uppsala universitet om andraspråksdidaktik inplanerad med tre tillfällen men tyvärr fick vi ganska sent på vårterminen besked om att de drar sig ur detta samarbete. Det innebär att den planerade och eftersökta fortbildningen inom ett område som många av lärarna önskar mer kunskap om måste lösas på annat sätt, i skrivande stund oklart vilket. Vi hoppas dock kunna hitta en bra ersättning.

Kartläggning

Vi planerar fortsätta att använda den omarbetade enkäten som metod för att kartlägga samt förhoppningsvis i framtiden återigen kunna använda Elevkåren som kanal mellan elever och skolläring. Utöver detta, och som ett komplement till Elevkårens arbete, kommer vi att fortsätta med skolformsvisa djupintervjuer. All personal arbetar aktivt för att se till att samtliga elever inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning känner till förekomsten av likabehandlingsplanen samt dess innehåll.

